

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτέχνειο

3η Γραπτή Άσκηση

Αλγόριθμοι & Πολυπλοκότητα

Σπουδαστής: Διονύσης ΖΗΝΔΡΟΣ (06601) <dionyziz@gmail.com> Δ ιδάσκοντες: Στάθης ΖΑΧΟΣ Δ ημήτρης Φ ΩΤΑΚΗΣ

Άσκηση 1

Το πρόβλημα μοντελοποιείται αν το αντιπροσωπεύσουμε με έναν γράφο στον οποίο χάθε ταινία είναι ένας χόμβος και χάθε συνδρομητής είναι μία αχμή ανάμεσα στις δύο ταινίες που θέλει να δει. Στη συνέχεια, αρχεί να χρωματίσουμε το γράφο με δύο χρώματα έτσι ώστε χαμία αχμή να μην πατάει στο ίδιο χρώμα δύο φορές με αυτό τον τρόπο ελέγχουμε αν ο γράφος μας είναι διμερής που είναι ουσιαστιχά χαι το ζητούμενο του προβλήματος.

Για να ελέγξουμε αν ο γράφος είναι διμερής, χρωματίζουμε μία κορυφή αυθαίρετα και στη συνέχεια για κάθε χρωματισμένη κορυφή χρωματίζουμε τους γείτονές της με το αντίθετο χρώμα έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία ή καταλήξουμε σε αντίφαση. Αυτό πρέπει να το επαναλάβουμε για κάθε συνεκτική συνιστώσα του γράφου μας.

Λήμμα. Ο αλγόριθμος ελέγχου διμερούς γράφου είναι ορθός.

Aπόδειξη. Η ορθότητα του αλγορίθμου προχύπτει ως εξής. Ο αρχιχός χόμβος χάθε συνιστώσας σε έναν έγχυρο διμερή διαχωρισμό, αν υπάρχει, μπορεί να χρωματιστεί αυθαίρετα. Στη συνέχεια, αν ο γράφος μας είναι πραγματιχά διμερής, η αναζήτηση στη συγχεχριμένη συνιστώσα θα πρέπει να χρωματίσει με σωστό τρόπο όλους τους χόμβους χωρίς να αποτύχει. Άρα αν ο γράφος είναι πραγματιχά διμερής, τότε ο χρωματισμός θα πρέπει να είναι επιτυχής. Αντίστροφα, αν έχουμε επιτυχή χρωματισμό, χαι επειδή χάθε χρώμα είναι αμετάχλητο, τότε θα έχουμε ελέγξει όλες τις αχμές για αντιφάσεις και καμία δεν θα έχει βρεθεί. Συνεπώς ο γράφος θα είναι διμερής. Αυτό ισχύει για χάθε συνεχτιχή συνιστώσα του γράφου και έτσι ολοκληρώνεται η απόδειξη.

Algorithm 1 Άσκηση 1

```
1: procedure BIPARTITE(V, E)
         unexplored \leftarrow \{V\}
 2:
         for v \in V do
 3:
              color[v] \leftarrow \emptyset
 4:
         while unexplored \neq \emptyset do
 5:
              u \leftarrow \text{an item of } unexplored
 6:
              unexplored \leftarrow unexplored \setminus \{u\}
 7:
              S \leftarrow \text{EmptyStack}()
 8:
              Push(S, u)
 9:
              color[u] \leftarrow \top
10:
              while \neg \text{Empty}(S) do
11:
12:
                   s \leftarrow \text{Pop}(S)
                   unexplored \leftarrow unexplored \setminus \{s\}
13:
                   paint \leftarrow \neg color[s]
14:
                   for neighbour t of s do
15:
                       if color[t] \neq \emptyset then
16:
                            if color[t] \neq paint then
17:
                                 return \perp
18:
19:
                        else
                            color[t] \leftarrow paint
20:
21:
                            Push(S,t)
22:
         return \top
```

Ο χρόνος εκτέλεσης του αλγορίθμου θα είναι O(|V|+|E|). Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι διασχίζουμε όλες τις ακμές του γράφου από το πολύ δύο φορές, μία για κάθε άκρη τους, και άρα έχουμε O(|E|), ενώ για κάθε συνιστώσα θα πρέπει να ξεκινήσουμε από κάποιον κόμβο της το οποίο κοστίζει O(|V|).

Άσχηση 2

 Δ ιασχίζουμε το γράφο χρησιμοποιώντας αναζήτηση κατά πλάτος και διατηρούμε κάθε φορά το πλήθος των τρόπων με τους οποίους φτάσαμε σε κάθε κόμβο.

Algorithm 2 Άσκηση 2

```
1: procedure ShortestCount(V, E, s, t)
        for v \in V do
2:
             visited[v] \leftarrow 0
 3:
            distance[v] \leftarrow \infty
 4:
        visited[s] \leftarrow 1
 5:
        distance[s] \leftarrow 0
 6:
        q \leftarrow \text{EmptyQueue}()
 7:
        ENQUEUE(q, s)
 8:
        while \neg \text{Empty}(q) do
9:
             u \leftarrow \text{Dequeue}(q)
10:
            if u = t then
11:
12:
                 return visited[t]
             for neighbour v of u do
13:
                 if distance[v] = \infty then
14:
                     Engueue(q, u)
15:
                 if distance[u] + 1 \leq distance[v] then
16:
                     distance[v] \leftarrow distance[u] + 1
17:
18:
                     visited[v] \leftarrow visited[v] + visited[u]
```

Η πολυπλοκότητα του αλγορίθμου είναι η ίδια με αυτή της αναζήτησης κατά πλάτος, δηλαδή O(|E|).

Άσκηση 3

 (α)

Ο γράφος της άσχησης 4 με $L=\{C\}$ είναι ένα παράδειγμα γράφου που έχει διαφορετικό $\mathbf{E}\Sigma\Delta$ υπό περιορισμούς.

 (β)

Για κάθε κόμβο για τον οποίο υπάρχει απαίτηση να είναι φύλλο κρατάμε την φθηνότερη ακμή που το συνδέει με κάποιον κόμβο που δεν υπάρχει απαίτηση να είναι φύλλο. Στη συνέχεια βρίσκουμε το ΕΣΔ κατά τα γνωστά.

Algorithm 3 Άσκηση 3

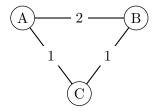
```
1: procedure ConstraintedMST(V, E, L)
        if |V| \leq 2 then
 2:
             return E
 3:
         for v \in V do
 4:
             adj[v] \leftarrow \emptyset
 5:
             best[v] \leftarrow \infty
 6:
         for e = (u, v, w) \in E do
 7:
             if u \notin L \lor v \notin L then
 8:
                 if u \in L \lor v \in L then
 9:
                      for s \in \{u, v\} do
10:
                          if s \in L then
11:
12:
                               if w < best[s] then
                                   best[s] \leftarrow w
13:
                                   adj[s] \leftarrow \{e\}
14:
                 else
15:
                      adj[v] \leftarrow adj[v] \cup \{e\}
16:
         return PRIM(V, adj)
17:
```

Η πολυπλοχότητα του αλγορίθμου προχύπτει ως εξής. Για χάθε αχμή ενημερώνουμε την βέλτιστη αχμή που είναι γνωστή για χάποιο φύλλο, αν συνδέεται με χάποιο, σε σταθερό χρόνο. Ο συνολιχός χρόνο γι΄ αυτό απαιτεί να περάσουμε από όλες τις αχμές σε συνολιχό χρόνο O(|E|). Ο αλγόριθμος του Prim τρέχει σε $O(|E|+|V|\log|V|)$ που είναι χαι άνω φράγμα για όλο τον αλγόριθμο.

Άσκηση 4

 (α)

Ο ακόλουθος γράφος έχει μοναδικό $\text{E}\Sigma\Delta$, αλλά περιέχει ακμές ίδιου βάρους:

 (β)

Ο γράφος του υποερωτήματος (α) έχει μοναδικό ΕΣΔ αλλά περιέχει ακμές ίδιου βάρους που είναι οι ελάχιστες που διασχίζουν το ίδιο κοψιμο.

Λήμμα. Κάθε ακμή ενός $E\Sigma\Delta$ ενός συνεκτικού μη κατευθυνόμενου ζυγισμένου γράφου είναι η ελάχιστη που διασχίζει κάποιο κόψιμο.

Aπόδειξη. Έστω τέτοιος γράφος G=(V,E,w) με ένα $\mathbf{E}\Sigma\Delta$ του $T\subseteq E$ και έστω ότι υπάρχει κάποια ακμή $e=(u,v)\in T$ τέτοια ώστε να μην υπάρχει κόψιμο του Γ το οποίο να είναι η ελάχιστη που το διασχίζει. Τότε αφαιρώντας αυτή την τομή από το T προκύπτει ένα κόψιμο S του αρχικού γράφου σε δύο συνεκτικές συνιστώσες που είναι δέντρα. Το κόψιμο S θα διασχίζεται από κάποια ακμή f του G που θα είναι ελάχιστη ακμή που διασχίζει το S. Επειδή η e δεν είναι η ελάχιστη για κανένα κόψιμο, θα είναι $e\neq f$ και w(f)< w(e). Όμως στο T η ακμή e μπορεί να αντικατασταθεί από την f και το δέντρο να παραμείνει συνεκτικό και με βάρος $w(T\cup\{f\}\setminus\{e\})< w(T)$. Άρα το T δεν ήταν $\mathbf{E}\Sigma\Delta$, κάτι το οποίο αποτελεί αντίφαση.

Λήμμα. Κάθε συνεκτικός μη κατευθυνόμενος ζυγισμένος γράφος στον οποίο για κάθε κόψιμο η ακμή ελάχιστου βάρους που το διασχίζει είναι μοναδική έχει μοναδικό $E\Sigma\Delta$.

Aπόδειξη. Έστω τέτοιος γράφος G=(V,E,w) και δύο $E\Sigma\Delta$ του, $T\subseteq E$ και $T'\subseteq E$, με $T\neq T'$ και w(T)=w(T').

Τότε, επειδή $T \neq T$, θα υπάρχει κάποια ακμή e = (u,v) με $e \in T \land e \not\in T'$. Από το παραπάνω λήμμα, η e θα είναι η ελάχιστη που διασχίζει κάποιο κόψιμο του T, έστω S.

Τώρα, επειδή το T' είναι συνεκτικό δέντρο, θα υπάρχει μοναδικό μονοπάτι από τον κόμβο u στον κόμβο v που διασχίζει το S με κάποια ακμή, έστω $e'\neq e$. Αφού w(e)< w(e'), αντικαθιστώντας την ακμή e' με την e στο T' παίρνουμε ένα συνεκτικό δέντρο με βάρος $w(T'\cup\{e\}\setminus\{e'\})< w(T')$. Άρα το T' δεν είναι ελάχιστο συνεκτικό δέντρο, κάτι το οποίο αποτελεί αντίφαση.

Άρα το ΕΣΔ είναι μοναδικό.

 (γ)

Λήμμα. Το $E\Sigma\Delta$ ενός συνεκτικού ζυγισμένου μη κατευθυνόμενου γράφου είναι μοναδικό ανν κάθε ακμή του είναι η μοναδική ελάχιστη σε κάποιο κόψιμο του γράφου.

Aπόδειξη. Έστω G=(V,E,w) ένας τέτοιος γράφος και έστω K ένα ΕΣΔ του.

Θα δείξουμε ότι αν κάθε ακμή του K είναι η μοναδική ελάχιστη σε κάποιο κόψιμο, τότε το δέντρο είναι μοναδικό. Πράγματι, έστω ότι υπάρχει $E\Sigma\Delta$ $T \neq K$. Τότε θα υπάρχει ακμή $e = (u,v) \in K \land e \not\in T$. Από την υπόθεση, υπάρχει κόψιμο S το οποίο η e διασχίζει ως μοναδική ελάχιστη. Επειδή το T είναι συνδετικό, θα υπάρχει μοναδικό μονοπάτι που συνδέει τους κόμβους u και v το οποίο διασχίζει το κόψιμο S χρησιμοποιώντας κάποια ακμή $f \neq e$. Επειδή η e είναι ελάχιστη, θα είναι w(e) < w(f). Αντικαθιστώντας την f με την e

στο T προχύπτει $\mathrm{E}\Sigma\Delta$ με $w(T\cup\{e\}\setminus\{f\})< w(T)$ κάτι το οποίο αποτελεί αντίφαση. Άρα το K είναι μοναδικό.

Αντίστροφα, έστω ότι το K είναι μοναδικό. Έστω, τώρα, ότι υπάρχει κάποια ακμή $e \in K$ που δεν είναι η μοναδική ελάχιστη σε κανένα κόψιμο του G. Τότε έστω το κόψιμο S που δημιουργείται αν αφαιρέσουμε την e από το K. Από το γεγονός ότι το K είναι ελάχιστο (βλ. προηγούμενο θεώρημα), η e θα είναι η ελάχιστη στο S. Έστω, τώρα, ότι υπάρχει και άλλη ελάχιστη ακμή $f \neq e$ που διασχίζει το S με w(f) = w(e). Αντικαθιστώντας την e με την f στο K παίρνουμε ένα συνδετικό δέντρο με βάρος $w(T \cup \{f\} \setminus \{e\}) = w(T)$. Άρα το K δεν ήταν μοναδικό συνδετικό δέντρο. Αυτό αποτελεί αντίφαση, και άρα όλες οι ακμές είναι ελάχιστες σε κάποιο κόψιμο.

 (δ)

Ξεκινάμε υπολογίζοντας ένα ΕΣΔ του γράφου. Στη συνέχεια ελέγχουμε αν υπάρχει εναλλακτικό ΕΣΔ εργαζόμενοι ως εξής. Κατασκευάζουμε έναν πίνακα $V\times V$ που δείχνει τη μέγιστη ακμή του μονοπατιού ανάμεσα σε οποιουσδήποτε δύο κόμβους του ΕΣΔ. Τέλος, ελέγχουμε για κάθε ακμή του αρχικού γράφου (u,v) αν μπορεί να αντικαταστήσει κάποια ακμή του ΕΣΔ και αυτό να παραμείνει ελάχιστο. Αυτό γίνεται πλέον εύκολα ελέγχοντας την τιμή της μέγιστης ακμής στο μονοπάτι από το u στο v πάνω στον αρχικό γράφο.

Η ορθότητα του αλγορίθμου προκύπτει άμεσα από το παρακάτω λήμμα:

Λήμμα. Ένα $E\Sigma\Delta$ T ενός συνδεδεμένου μη κατευθυνόμενου ζυγισμένου γράφου G=(V,E,w) είναι μοναδικό ανν $\forall (u,v)\in E\setminus T:w(u,v)>w(maxEdge(p(u,v)))$ όπου p(u,v) το μονοπάτι από την κορυφή u στην κορυφή v στο δέντρο T.

 $A \pi \delta \delta \epsilon i \xi \eta$. Θα αποδείξουμε την ισοδυναμία με δύο αντίστροφες μεταξύ τους αποδείξεις με απαγωγή σε άτοπο.

Έστω ότι το T δεν είναι μοναδικό, τότε θα υπάρχει $T'\neq T$ που διαφέρει κατά κάποια ακμή e=(u,v) με $e\not\in T\wedge e\in T'$. Τότε έστω το κόψιμο S που προκύπτει αν αφαιρέσουμε την e από το T'. Αυτό το κόψιμο θα διασχίζει μια ακμή $f\neq e$ του T που είναι μέρος του μοναδικού μονοπατιού που οδηγεί από την u στη v στο T αφού το T είναι $\text{E}\Sigma\Delta$. Οι e και f θα έχουν το ίδιο βάρος (βλ. παραπάνω θεώρημα) δηλαδή w(e)=w(f) διότι διαφορετικά τα T και T' δεν θα ήταν ελάχιστα. Άρα η e δεν μπορεί να ξεπερνά το $w(\max Edge(p(u,v)))$. Αυτό είναι αντίφαση.

Αντίστροφα, έστω ότι υπάρχει αχμή $e=(u,v)\in E\setminus T$ τέτοια ώστε $w(e)\leq w(\max Edge(p(u,v)))$ και έστω $f=\max Edge(p(u,v))$. Προφανώς θα είναι $e\neq f$. Τότε το $T\cup\{e\}\setminus\{f\}$ θα είναι συνδετικό δέντρο. Αν w(e)< w(f) τότε το νέο δέντρο έχει μικρότερο βάρος από το T, πράγμα αδύνατο. Άρα w(e)=w(f). Αντικαθιστώντας την f με την e στο T προκύπτει ένα $E\Sigma\Delta$ διαφορετικό από το αρχικό. Συνεπώς το T δεν είναι μοναδικό. Αυτό είναι αντίφαση.

Algorithm 4 Άσκηση 4

```
1: procedure UNIQUEMST(V, E, w)
         T \leftarrow \text{Prim}(V, E, w)
 3:
         for (u,v) \in V^2 do
             dist[u][v] \leftarrow \infty
 4:
         for v \in V do
 5:
             q \leftarrow \text{EmptyStack}()
 6:
             Push(q, v)
 7:
             while \neg \text{Empty}(q) do
 8:
                 u \leftarrow \operatorname{Pop}(q)
 9:
                 for neighbour r of u in T do
10:
11:
                      if dist[v][u] = \infty then
                          dist[v][u] \leftarrow \max(dist[v][r], w(r, u))
12:
                          Push(q, u)
13:
        for (u, v) \in E \setminus T do
14:
             if w(u, v) = dist[u][v] then
15:
                 return \perp
16:
        return \top
17:
```

Ο αλγόριθμος του Prim τρέχει σε $O(|V|^2)$. Η κατασκευή του πίνακα μέγιστων ακμών ανά μονοπάτι μπορεί να γίνει σε χρόνο $O(|V|^2)$ χρησιμοποιώντας αναζήτηση κατά πλάτος πάνω στο δέντρο. Η αναζήτηση ακμής αντικατάστασης γίνεται στη συνέχεια σε O(|E|). Έτσι ο αλγόριθμος που προκύπτει είναι $O(|V|^2)$.

Άσκηση 5

 (α)

Λήμμα. Σε ένα συνεκτικό κατευθυνόμενο ζυγισμένο γράφο, για κάθε κύκλο υπάρχει ΕΣΔ που δεν περιέχει την ακμή μέγιστου βάρους του κύκλου αυτού.

Απόδειξη. Έστω τέτοιος γράφος G=(V,E,w) με κάποιον κύκλο C και έστω ένα $\text{ΕΣ}\Delta$ $T\subseteq E$ που περιέχει την ακμή e μέγιστου βάρους του C. Τότε έστω το δάσος $T\setminus\{e\}$ που θα αποτελείται από δύο συνδεδεμένους υπογράφους. Θα υπάρχει μία ακμή $f\in E$ που θα συνδέει αυτούς τους δύο συνδεδεμένους υπογράφους με $f\neq e$ και άρα $w(f)\leq w(e)$. Αντικαθιστώντας την e με την f στο T προχύπτει ένα συνεκτικό δέντρο με βάρος $w(T\cup\{f\}\setminus\{e\})\leq w(T)$. Άρα το $T\cup\{f\}\setminus\{e\}$ είναι $\text{ΕΣ}\Delta$.

 (β)

Λήμμα. Ο αντίστροφος αλγόριθμος του Kruskal είναι ορθός.

Aπόδειξη. Σε κάθε βήμα i, ο αλγόριθμος διατηρεί τον ελάχιστου κόστους συνδετικό υπογράφο G_i με ακριβώς j(i)=m-i+1 ακμές. Πράγματι, στο 1ο βήμα, ο υπογράφος είναι ίσος με τον αρχικό γράφο και άρα συνδετικός και ελάχιστος. Έστω ότι ο υπογράφος είναι συνδετικός και ελάχιστος στο i-οστό βήμα. Τότε έστω e=(u,v) η επόμενη ακμή που θα επιλεγεί.

Στην περίπτωση που η e είναι γέφυρα του G_i ανάμεσα σε δύο συνδεδεμένα τμήματα C_1 και C_2 , δηλαδή διασχίζει το κόψιμο $S=(C_1,C_2)$ του αρχικού γράφου, η ακμή αυτή δε θα λείπει από κανέναν ελάχιστο συνδετικό υπογράφο G_k με k>i. Αυτό φαίνεται ως εξής. Έστω ότι η e έλειπε από τον G_k τότε αυτός θα περιείχε κάποια ακμή $f\neq e$ που διασχίζει το S για να είναι συνδεδεμένος. Όμως θα είναι w(f)>w(e) διότι, λόγω άπληστης ιδιότητας, η f είχε αφαιρεθεί πριν το i-οστό βήμα αφού η e ήταν γέφυρα του G_i . Αντικαθιστώντας την f με την e λαμβάνουμε ένα συνδετικό υπογράφο ίδιου πλήθος ακμών με βάρος $w(G_k\cup\{e\}\setminus\{f\})< w(G_k)$. Άρα το G_k δεν θα ήταν ελάχιστο χωρίς την ύπαρξη της e. Συνεπώς μπορούμε με ασφάλεια να διατηρήσουμε την e στον υπογράφο και να προχωρήσουμε στην επόμενη ακμή στο ίδιο βήμα.

Στην περίπτωση που η e δεν είναι γέφυρα του G_i , τότε ανήκει σε ένα κύκλο του G_i . Εργαζόμενοι παρόμοια όπως στο παραπάνω θεώρημα, είναι εμφανές ότι η e δεν ανήκει στον υπογράφο G_{i+1} . Την αφαιρούμε, λοιπόν, και προχωράμε στο επόμενο βήμα.

Χρησιμοποιώντας, τώρα, τη μαθηματική επαγωγή, έχουμε αποδείξει την αμετάβλητη ιδιότητα της επανάληψης. Τέλος, ο ελάχιστος συνδετικός υπογράφος με ακριβώς n-1 ακμές είναι $\mathbf{E}\Sigma\Delta$.

 (γ)

Algorithm 5 Άσκηση 5

```
1: procedure REVERSEKRUSKAL(V, E, w)

2: E \leftarrow \text{sort } E decreasingly by weight

3: S \leftarrow E

4: for e \in E do

5: if \neg \text{BRIDGE}(S, e) then

6: S \leftarrow S \setminus \{e\}

7: return S
```

Η υλοποίηση του BRIDGE(S,e) ελέγχει αν η e είναι γέφυρα του S και μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Ο απλούστερος τρόπος θα ήταν ένας αλγόριθμος αναζήτησης κατά βάθος ή κατά πλάτος που ελέγχει αν υπάρχει και άλλο μονοπάτι ανάμεσα στις δύο κορυφές που συνδέει η ακμή. Τότε η συνολική

πολυπλοχότητα του αλγορίθμου είναι $O(E^2)$. Αντιχαθιστώντας τον έλεγχο για γέφυρες με χάποια πιο αποδοτιχή υλοποίηση (βλ. [1]) μπορούμε να πετύχουμε την αισθητά χαλύτερη πολυπλοχότητα $O(E\log E(\log\log E)^3)$.

Βιβλιογραφία

[1] Mikkel Thorup, Near-optimal fully-dynamic graph connectivity. Addison Wesley, Massachusetts, Proc. 32nd ACM Symposium on Theory of Computing, 2000.